

Oral Presentation

ผลของการใช้ยาพ่นดกปีบในผู้ป่วยโรคหืดและโรคปอดอุดกั้น

เหมราช ราชปองขันธ, จุฑามาศ ไหวว่อง, อรทัย อุทัยศรี และปิยพร ลิทธิมาตย์
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชบ้านดุง

หลักการและวัตถุประสงค์ : ตำรายาไทยดกปีบ มีกลิ่นหอม มีรสหวานขม ขยายหลอดลม ดอกใส่ปนกับยาไทยมวนเป็นบุหรี่ยาสูบรักษาหืด สูบแก้ริดสีดวงจมูก ไช้นสอัสเสบ แก้มขี้ก สารสกัดเมทานอลจากดกปีบ มีฤทธิ์ขยายหลอดลมในหนูทดลอง สาร hispidulin จากดกปีบมีฤทธิ์ต้านการชัก ทำให้หนูสงบระงับการถูกเหนี่ยวนำอาการชักได้ ในปี พ.ศ. 2559 สถานการณ์ผู้ป่วยโรคหลอดลมอุดกั้นเรื้อรัง/โรคหอบหืด อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ช่วงปี พ.ศ. 2557, 2558, 2559 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี คือ จำนวน 1,149/2, 181 ราย, 1,187/2, 262 ราย และ 1,213/2,320 ราย ตามลำดับ ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของยาพ่นดกปีบมีฤทธิ์ต่อการขยายหลอดลมในผู้ป่วยโรคหืดและโรคปอดอุดกั้น

วิธีการศึกษา : เป็นการศึกษาเชิงกึ่งทดลอง วัดผลก่อนและหลังดำเนินงาน (Experimental pretest-posttest Design) ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นอาสาสมัครที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แผนปัจจุบันว่าเป็นโรคหลอดลมอุดกั้นเรื้อรัง (Chronic obstructive pulmonary disease หรือ COPD) จำนวน 30 ราย และโรคหอบหืด (Asthma) จำนวน 30 ราย ที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน ที่ไม่ได้รับยาพ่นดกปีบ ในโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชบ้านดุง ทุกวันจันทร์ของสัปดาห์ โดยวัด *Peak Expiratory Flow Rate* variability (PEFR) ก่อนให้ยาพ่นดกปีบสกัดด้วยเอทานอล 95 % จำนวน 3 มิลลิตร จำนวน 3 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 15 นาที ด้วยเครื่องพ่นออกซิเจนและวัดค่า PEFR หลังให้ยาพ่นดกปีบ นัตพ่นยาซ้ำ จำนวน 5 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 7 วัน

ผลการศึกษา : พบว่า ยาพ่นดกปีบทำให้ค่า PEFR ของผู้ป่วย Asthma เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.09, Re-admit เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.67, Acute Exacerbation เท่าเดิม, MMRC scale ดีขึ้นร้อยละ 100 และค่า PEFR ของผู้ป่วย COPD เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.81, Revisit ลดลงร้อยละ 10, Acute Exacerbation ลดลงร้อยละ 20 การหายใจลำบาก (Modifiled Medical Research Council) ดีขึ้นร้อยละ 100, 6MWT (6-minute walk test) ดีขึ้นร้อยละ 90 และดัชนีคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย (CAT score) ดีขึ้นร้อยละ 95

สรุป : ตำรับยาพ่นดกปีบทำให้ค่า PEFR ของผู้ป่วย Asthma และผู้ป่วย COPD เพิ่มขึ้น และคุณภาพของชีวิตดีขึ้น และก่อนและหลังการใช้ยาพ่นดกปีบชีพจรปกติไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ยาพ่นดกปีบ โรคหืด โรคปอดอุดกั้น